

СЕКЦІЯ 4. ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ САМОДОСТАТНОСТІ ГРОМАД

УДК: 338.27

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-84

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРСАЙТ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАЛОГОДЖЕННЯ СПІВПРАЦІ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ З МІСЦЕВОЮ ВЛАДОЮ

Галунець Н.І., старший викладач
e-mail: galunetsni@mnaeu.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Досліджено сутність поняття форсайт та його роль у розвитку соціально-відповідального бізнесу. Встановлено, що існує широкий асортимент методології форсайту, які поєднують як кількісний, так і якісний підходи. Розглянуто основні інструменти технології форсайту, які можна використовувати для покращення співпраці між соціально-відповідальним бізнесом та місцевою владою. Зроблено висновок щодо важливості використання технології форсайт для налагодження співпраці між бізнесом та місцевою владою.

Ключові слова: управління, співпраця, форсайт, бізнес, інструменти, методології форсайту

Під впливом військової агресії росії економіка України перебуває під безпрецедентним зовнішнім тиском і стикається з серйозними внутрішніми викликами, що характеризуються значним спадом промислового виробництва, погіршенням навколишнього середовища, зростанням соціальної нерівності, нестабільною політичною ситуацією та іншими факторами, що негативно впливають на формування траєкторії сталого розвитку громад. За таких умов при управлінні соціально-економічними процесами в громадах необхідно розробляти та використовувати стратегічний підхід. Особливу роль тут відіграє грамотно налагоджена співпраця між місцевою владою та соціально-відповідальним бізнесом. Водночас, проблеми становлення соціально-відповідального бізнесу в Україні зумовлені недостатнім фінансовим забезпеченням, неефективним механізмом оподаткування та нестійкою державною регуляторною політикою.

На думку авторів [1; 2; 3; 4], вирішення зазначених проблем можливе за допомогою технології форсайту, яка спрямована на забезпечення максимально точного і продуманого підходу до розробки стратегії територіального планування, а також породження соціально-економічного розвитку громади. Форсайт відноситься до низки практик, методів, інструментів і технік, які допомагають організаціям активно досліджувати, формувати та керувати

майбутнім. Це включає розуміння ключових рушійних сил змін, можливих прогнозів у майбутньому та наслідків змін для конкретних бізнесів, проєктів або контекстів.

Форсайт – це процес участі, який включає взаємодію та обмін знаннями, щоб повною мірою скористатися багатьма перспективами та сферами знань. Відкриті дискусії між учасниками можуть відбуватися на різних платформах, таких як експертні панелі. Цей процес може бути реалізований на різних рівнях - від міжнародного до локального. Існує широкий асортимент методології форсайту, які поєднують як кількісний, так і якісний підходи. Ось кілька інструментів форсайту, які можна використовувати для покращення співпраці між соціально-відповідальним бізнесом та місцевою владою [1]:

- ✓ визначення пріоритетів, що дозволяє ідентифікувати ключові проблеми та можливості у майбутньому. Це допомагає бізнесу та місцевій владі зосередити свої зусилля на вирішенні найбільш актуальних питань;

- ✓ розробка спільних стратегій, дозволяє створювати спільні стратегії між бізнесом і місцевою владою для досягнення спільних цілей, таких як сталість, розвиток та підвищення якості життя;

- ✓ підготовка до змін, допомагає передбачати майбутні зміни в економічному, соціальному та технологічному середовищі. Це дозволяє бізнесу та місцевій владі готуватися до цих змін та вчасно реагувати на них;

- ✓ залучення стейкхолдерів, використовується для залучення різних заінтересованих сторін, таких як громадські організації, активісти, академічні установи та інші підприємства, до спільного процесу прийняття рішень;

- ✓ встановлення взаємодії, дозволяє бізнесу та місцевій владі спільно встановлювати платформи для взаємодії та обміну інформацією, що сприяє побудові довіри та ефективної співпраці.

Внаслідок застосування форсайту формуються так звані "дорожні карти". Ці карти представляють собою офіційні документи, які відображають можливі напрями розвитку країни у майбутньому. На їх основі визначаються довгострокові пріоритети у різних галузях і сферах - в політиці і суспільстві. По суті, дорожня карта визначає вже заздалегідь задане майбутнє і надає основу для його реалізації [2].

В Україні застосування технології форсайту розпочалося у 90-ті роки ХХ століття. Основною перешкодою для успішної її реалізації була відсутність взаємодії між державою, бізнесом та наукою. Додатковою проблемою були низька ефективність державного управління та недостатня координація як між різними відомствами, так і всередині них.

На сьогодні форсайт широко використовується на різних рівнях територіального управління. Дослідники підкреслюють, що основною перевагою цього підходу порівняно з традиційними методами є активне залучення всіх зацікавлених сторін, або місцевої влади до процесу управління проєктами за допомогою форсайту. Це дозволяє не лише узяти до уваги широкий спектр ключових аспектів розглянутих проблем, але й досягти узгодження та знайти прийнятні способи їх вирішення [3]. Цінність використання форсайту для налагодження співпраці між соціально-

відповідальним бізнесом та місцевою владою полягає у забезпеченні об'єднання різноманітних уявлень про майбутнє, щоб досягти довгострокових цілей за допомогою ефективної координації та прискорення реалізації спільних дій. Це дозволяє підвищити якість ухвалених рішень і прискорити вплив на економічний розвиток громад [2].

Європейська практика застосування технології форсайту засвідчила, що соціально-відповідальний бізнес розробляє та використовує моделі та фінансову підтримку підприємств, спираючись на принцип співпраці між владою на всіх рівнях управління та приватними установами, такими як банки, кредитні спілки, лізингові компанії, науково-дослідні установи, проектно-конструкторські організації, асоціації підприємств та інші [3; 4]. Зокрема, при реалізації проектів розвитку соціально-відповідального бізнесу основними форматами співпраці між владою і бізнесом є відомі у всьому світі моделі публічно-приватного партнерства, які передбачають договірне співробітництво та спільну діяльність.

Такі інструменти та методи форсайту, як семінари, допомагають розвивати діалог між ключовими зацікавленими сторонами та особами, які приймають рішення. Структуроване обговорення тенденцій та їх наслідків, загроз і можливостей дозволяє соціально-відповідальному бізнесу залучати клієнтів і зацікавлених сторін та місцеву владу до стратегічних розмов про майбутнє. Це допомагає досягти консенсусу щодо подальших дій, а також забезпечує залучення та консультації зацікавлених сторін проекту щодо того, яке майбутнє вони хотіли б бачити.

Отже, з вище викладеного можемо зробити висновок, що в цілому, використання форсайту сприяє встановленню спільних пріоритетів, розробці спільних стратегій, підготовці до змін, залученню стейкхолдерів та створення фундаменту для ефективної співпраці між соціально-орієнтованим бізнесом та місцевою владою, спрямованої на досягнення спільних цілей та розв'язання сучасних проблем, а й забезпечує підвищення якості життя та економічний зріст.

Список використаних джерел:

1. Kishita Yusuke. Foresight and Roadmapping Methodology : Trends and Outlook. Foresight and STI Governance. 2021. P. 5-11. DOI : <https://doi.org/10.17323/2500-2597.2021.2.5.11>.
2. Рибінцев В. О., Клопов І. О. Форсайт як технологія реалізації стратегії розвитку економіки. *Інтелект XXI*. 2017. № 3. С. 87-94
3. Квітка С. А. Форсайт як технологія проектування майбутнього : новітні механізми взаємодії публічної влади, громадянського суспільства та бізнесу. *Аспекти публічного правління*. 2016. № 8. С. 5-15.
4. Єфремова Н, Марченко М., Ломовських Л. Роль і значення форсайту в стратегічному управлінні регіональним розвитком в епоху глобалізації та цифрової трансформації економіки. *Галицький економічний вісник*, № 3 (82) 2023. С. 145 – 151. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.03

Abstract. The essence of the concept of foresight and its role in the development of socially responsible business has been studied. It has been found that there is a wide range of foresight methodologies that combine both quantitative and qualitative approaches. The main tools of foresight technology that can be used to improve cooperation between socially responsible business and local authorities are considered. A conclusion was made regarding the importance of using foresight technology to establish cooperation between business and local authorities.

Keywords: management, cooperation, foresight, business, tools, foresight methodologies

УДК 338.4

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-85

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО БЕЗПЕКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ BRC GLOBAL STANDARD FOR FOOD SAFETY

Гончаренко І.В., д-р екон. наук, професор
e-mail: honcharenko@mnaeu.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Посилення вимог до харчової безпечності постійно спричинює пошук підприємствами рішень, гарантовано розширюють можливості управління ризиками, сприяють виходу на нові ринки, зокрема, доступ до найбільших торгових мереж, забезпечують більш ефективну операційну діяльність (внаслідок скорочення витрат і зростання продуктивності) і здатність зміцнити репутацію. Тому запропоновано реалізацію системного підходу до безпеки харчових продуктів шляхом запровадження Стандарту BRC Global Standard for Food Safety який включає гарантований контроль безпеки продукції, забезпечує зростання довіри споживачів та партнерів, поліпшення іміджу компанії та ефективно управління ланцюгом постачання.

Ключові слова: управління, безпека, харчові продукти, стандарт.

Вимоги до харчової безпечності постійно збільшуються. Споживачі та державні контролюючі органи висувають жорсткі вимоги до якості та безпечності продукції, це спонукає виробників запроваджувати визнані на міжнародному рівні стандарти, дотримання яких забезпечить випуск на ринок продукту безпечного для здоров'я споживача.

Завдяки використанню стандартів підприємства гарантовано розширюють можливості управління ризиками, отримують більше можливостей для виходу на нові ринки, зокрема, доступ до найбільших торгових мереж, забезпечують більш ефективну операційну діяльність (внаслідок скорочення витрат і зростання продуктивності) і здатність зміцнити репутацію. Тому системний підхід до безпеки харчових продуктів сприятиме збільшенню продажів, експорту та прибутку, зменшенню витрат, мінімізації ризиків та привабить інвесторів.